

Slimhinneforandringer

Munnslimhinnene er naturlig motstandsdyktige mot påkjenninger, men generell sykdom, skader og alder kan forstyrre forsvarsmekanismene. Dette er feltet som Karin Garming Legert fra Karolinska Institutet arbeider med.

Flere tilstander affiserer huden også, så en grundig anamnese er avgjørende. Den kliniske undersøkelsen bør starte lengst bak på tungens siderand fordi det er lett å overse potensielt alvorlige lesjoner her.

Munntørrehet forverrer lesjoner

Munntørrehet forsterker slimhinneforandringer. Det er den ustimulerte saliva som er viktigst, spesielt sekretet fra de små spyttkjertlene som har en smørende effekt. For å lindre munntørrehet kan det brukes flere midler slik som olivenolje og mineralvann med høy pH. Hvis det er skorper kan det være greit med bikarbonat (natron) i vann eller saltvann som munnskyllemiddel.

Soppinfeksjoner

Sopp er til stede hos de fleste, men lokale faktorer kan gjøre at en soppinfek-

sjon kan blomstre opp. Sopp vokser helst på keratiniserte flater slik at faktorer som øker keratiniseringen øker også risikoen for soppinfeksjon. Protestatomitt er et eksempel på en kronisk soppinfeksjon.

Tungeproblemer

Tungeproblemer er for eksempel hårete tunge og geografisk tunge. Noen ganger er det smertefullt og svir. Det er børsting av tungens som gjelder, kanskje også skylling med bikarbonat. Klorheksidin er sterkt og skal ikke brukes mer enn 1–2 uker. Man bør bruke tannkrem uten natriumlaurylsulfat.

Reaktive lesjoner

Reaktive reaksjoner viser seg gjerne som følge av tykkere keratinlag. Leukoplakier er reaksjoner som ikke kan diagnostiseres på annen måte. Leukoplakier kan ha ulikt utseende, og spesielt de med ujevn struktur – de verrukøse – kan være prekankrøse.

Legert nevnte også spesielt at man skal være observant på lesjoner på leppene, som kan være solskader, noe som øker.

Sår i munnen

Sår i munnen, for eksempel after, kan være smertefulle. After kommer forøvrig aldri på keratinisert slimhinne. Sårene i munnen er typisk litt nedsenket omgitt av en lysere voll, som er en beskyttelsesreaksjon og tyder på at det er godartet. Pasientene har ofte prøvd «alt», lokale steroider kan være lindrende. Hvis sår ikke blir borte etter et par uker, må det følges opp.

Tekst og foto: Nils Roar Gjerdet

Karin Garming Legert fra Karolinska Institutet snakket om orale slimhinner.

Mange hadde spørsmål om tilstander i slimhinnene.